

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva sentinței Judecătoriei Orhei din 28 iulie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, declarate de Adjunctul procurorului-șef al Procuraturii de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, și de inculpatul

*Negara Gheorghe XXXX, născut la
XX XXXXX XXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-
nul XXXX, cetățean al R. Moldova, anterior condamnat
prin:*

*1) sentința Judecătoriei Șoldănești din
28.09.2012, în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, la 1 an
și 6 luni închisoare;*

*2) decizia Curții de Apel Bălți din 02.10.2014, în
baza art. 187 alin. (2) Cod penal, la 4 ani închisoare.*

Eliberat pe 26.01.2017.

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 02.06.2017 – 28.07.2017,
instanța de apel: 15.09.2017 – 26.10.2017,
instanța de recurs: 22.12.2017 – 31.01.2018.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 28 iulie 2017, Negara Gheorghe a fost condamnat în baza art. 171 alin. (1) Cod penal la 3 ani și 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 28 iulie 2017, cu includerea în termenul pedepsei a duratei arestului preventiv de la 19 martie 2017 până la 28 iulie 2017.

2. Instanța de fond a constatat că la 18 martie 2017, aproximativ ora 21.00, inculpatul Negara G., aflându-se la domiciliul său din s. XXXXX, r-nul XXXXX, având-o în vizită pe XXXXX X., urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, acționând intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, a aplicat violență fizică în privința lui XXXXX X., apucând-o cu mâna de gât și târând-o pe cuptor, unde a dezbrăcat-o prin constrângere fizică, și contrar voinței acesteia, a întreținut cu ea un raport sexual forțat, cauzându-i dureri și suferințe fizice.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina, declarând că a recurs la actul sexual fiind în stare de ebrietate, atât el, cât și partea vătămată, or, propunându-i să întrețină relații sexuale, ultima nu i-a răspuns nimic.

Totodată, vina inculpatului este dovedită prin probele administrate.

Astfel, partea vătămată XXXXX X. a declarat că fiind în casa inculpatului, acesta a dezbrăcat-o forțat de haine, a târât-o pe cuptor și violat-o. A încercat să strige, însă inculpatul i-a astupat gura cu mâna.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 68 din 24.03.2017, în rezultatul examinării medico-legale la partea vătămată s-au constatat echimoze și edem ale țesuturilor moi pe ambele coapse.

Instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 171 alin. (1) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică a persoanei.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, se caracterizează negativ, că nu au fost stabilite circumstanțe atenuante, că acesta nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, are la întreținere doi copii minori, că inculpatul a fost condamnat anterior la pedeapsă cu închisoarea pentru săvârșirea infracțiunilor cu intenție, având antecedente penale, iar potrivit art. 34 alin. (1) Cod penal, se consideră recidivă comiterea cu intenție a infracțiunii de o persoană cu antecedente penale pentru o infracțiune săvârșită cu intenție.

În baza circumstanțelor stabilite, analizând concursul de împrejurări, ținându-se cont de existența circumstanțelor agravante, vârsta inculpatului, atitudinea sa față de cele comise, nefiind evidențiată tendința de corectare, de poziția părții vătămate, de faptul că pedeapsa stabilită pentru infracțiunile săvârșite anterior nu și-a atins scopul, pentru acesta fiind reținută starea de recidivă, instanța a concluzionat că corectarea și reeducarea lui este posibilă doar cu izolare de societate.

În același timp, instanța a conchis să respingă cererea acuzării de încasare a cheltuielilor judiciare în mărime de 7203,53 lei din contul inculpatului, deoarece cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vedere demonstrării vinovăției inculpatului prin cheltuirea foilor de hârtie, imprimarea acestora, a copertei, efectuarea expertizei, sunt cheltuieli acoperite din bugetul de stat.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Rezina, Olesea Stavinschi, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin

care să fie încasate de la inculpat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 7203,53 lei.

Apelanta a invocat că conform art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, art. 229 alin. (1), (2) Cod de procedură penală prescrie că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, iar instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Astfel, în circumstanțele constatate, instanța de fond urma să încaseze de la inculpat în beneficiul statului cheltuielile de judecată suportate pentru efectuarea acțiunilor procesuale, pentru efectuarea expertizelor medico-legale, biologice în sumă de 7203,53 lei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că inculpatul a solicitat examinarea apelului în lipsa sa, refuzul fiind confirmat de apărător, judecarea cauzei fiind dispusă în absența acestuia.

Or, nefiind contestate vinovăția și pedeapsa aplicată inculpatului, nu au fost stabilite temeiuri de a interveni în sentința adoptată, instanța de apel urmând să se pronunțe doar în limita argumentelor invocate în apelul declarat.

Astfel, apelul acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului este nefondat, deoarece cheltuielile au fost efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probelor necesare pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate și urmează a fi trecute în contul statului.

Potrivit art. 100 alin. (2) Cod de procedură penală și art. 6§2 CEDO, sarcina probațiunii e pusă în seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de prezumția nevinovăției, stipulată de art. 8 Cod de procedură penală.

Normele procedural-penale nu prevăd expres încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, constituite din efectuarea expertizei medico-legale, biologice, costul filelor din dosar, iar statului îi revine obligația pozitivă de a administra probe pentru a demonstra vinovăția unei persoane.

Astfel, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt acoperite din bugetul statului.

5. Adjunctul procurorului-șef al Procuraturii de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel a omis că în cadrul examinării cauzei statul a suportat cheltuieli judiciare pentru efectuarea rapoartelor de

expertiză judiciară în sumă de 7203,53 lei, ce urmează a fi încasați de la inculpat în beneficiul statului, în conformitate cu art. 227-229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), 397 pct. 5) Cod de procedură penală, nu a dispus acest fapt.

Or, soluția instanței de apel de a menține sentința referitor la încasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor legale în vigoare, în art. 229 Cod de procedură penală fiind expusă clar obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

În drept, recursul este fondat pe temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. A declarat recurs ordinar și inculpatul, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Recurentul a indicat că este nevinovat, că partea vătămată nu dispune de martori care să dea declarații împotriva lui, iar apărarea are cinci martori, care pot să facă declarații în defavoarea acesteia.

Totodată, nevinovăția sa se confirmă și prin decizia instanței de apel, iar el a refuzat să se prezinte în ședința de judecată considerând că legea nu se respectă.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs.

Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 pct. 4) și 5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină denumirea instanței care a adoptat decizia în apel, data pronunțării deciziei de apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului, conținutul și motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate și solicitările recurentului, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 invocate în recurs și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauza dată.

Însă, în recursul inculpatului, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat nici un temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității deciziei contestate în acest sens (*pct. 5.1. din decizie*).

Mai mult, conform art. 420 alin. (1), (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația.

În sensul vizat, se reține că argumentele invocate în recursul ordinar, nu au fost invocate de apărare și în apel, nefiind în genere utilizată de inculpat această cale de atac, deci recursul ordinar al inculpatului în acest sens nu are niciun suport legal (*pct. 3. - 5.1. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nominalizat nu întrunește condițiile legale de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al inculpatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute în art. 429 și 430.

Prin urmare, odată ce recursul ordinar al inculpatului nu îndeplinește cerințele legale de conținut, el urmează a fi declarat inadmisibil.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 2), 6), alin. (2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile judiciare pentru expertizele medico-legală și biologice urmează a fi

făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Or, recursul ordinar al procurorului, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în acest recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de procuror, că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura cheltuielilor judiciare, și că recursul ordinar menționat este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul declarat de procuror este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 1), 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Negara Gheorghii XXXXX împotriva sentinței Judecătorei Orhei din 28 iulie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, pe motiv că nu îndeplinește cerințele legale de conținut.

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de Adjunctul procurorului-șef al Procuraturii de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, împotriva sentinței Judecătorei Orhei din 28 iulie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, în privința inculpatului Negara Gheorghii XXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 21 februarie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco